

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külfölden: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:

Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Ujabb katonai botrány.

Katonai vérengzés Kassán.

— augusztus 23.

(gr.) Véres katonai botrány hírét telefonozza nekünk kassai tudósítónk. Egy tartalékos altiszt magyar vezényszót használt, a miért megdorgálták és ezred-kihallgatásra vitték. Ezt az esetet a „Kassai Hirlap“ tegnapi, augusztus 22-iki száma hozta nyilvánosságra, mire a szerkesztőségben két hadnagy jelent meg. A szerkesztővel és a nagy zajra benyomult nyomdászemélyzettel dulakodásba keveredtek, miközben a szerkesztő rálőtt az egyik hadnagyra, a másik pedig kardot szurt a szerkesztő védelmére siető nyomdászok egyikének hasába. A esetpatéban résztvevő tiszték és polgárok mind kisebb-nagyobb sérülésekkel kerültek ki a dulakodásból.

Ezek az alább részletesen előadandó eset főbb vonásai. Előttünk van egy tulbuzgó altiszt, a ki *előlegezi a magyar vezényszót*, mivel pedig ez nem az ő feladata, hát csak bajt okoz, hasznót azonban nem. De itt van két közös hadseregheli hadnagy is, a kik nem sokat törődnek azzal, hogy éppen a katonai kérdések, a most uralkodó katonai szellem visszáságai hevitik forpontra a kedélyeket és nem jut eszükbe, hogy a felhalmozott puskaporba egy-egy katonai botrány könnyen juttathat gyújtó szikrát, hanem e helyett — kasztjuk régi hagyományaihoz képest — *kardot ragadnak és véres katonai botrányt rogtönöznek.*

Ezek a megállapítható tények, mert hogy a megtámadott szerkesztő eljárását mérlegelhessek, ahhoz ösmernünk kellene a véres botrány előidézésére alkalmas szolgáltatott hirlapi közleményt. Ez azonban e percben nem áll rendelkezésünkre.

Megengedjük, hogy esetlen volt a magyar vezényszót önhatalmulag érvénybe hozó altiszt eljárása, a ki — lehet — szenzáció hajhászatból használta azt a jogot, a melynek kivívása most a nemzet komoly küzdelmeinek tárgya és célja.

Azt is feltesszük, egyelőre még, hogy a „Kassai Hirlap“ cikkében oly

vonatkozások fordulhattak elő, a melyek az illető tiszték egyéniségét sérthették.

Azonban csakis a legmélyebb felháborodás hangján emlékezhetünk meg a két hadnagy erőszakoskodásáról, a kik a mostani válságos helyzet közepette is a régi gyűlöletes módhoz folyamodtak elégtétel szerzése végett.

Megemlékezhetek volna arról, hogy a Rüstow-Dienstel-féle vérengzés, az Egerben rövid idő alatt harmadjára ismétlődő katonai esetek, a Balaton-almádiban történt cigánygyilkolás és a többi vérlázító eset semmiesetre sem szolgál a katonai kérdések miatt ugy is kiélesedett ellentétek elsimitására.

A hadsereg szellemét mindenestre át kell gyurni, a kassai és egri esetek (a legujabbak) pedig arra tanítanak, hogy az átalakulásnak magyar nemzeti szellemben kell megtörténnie. *Ez a dicsőségesebb, emberségesebb és okosabb szellem, ha az osztrák és magyar közt kell választanunk.*

Minden ilyen botrány arra tanít, hogy a közös véderő, hatalmas mérvű, magyar elemei dacára, a melyeket a törvény magyar hadsereg néven foglal össze, magát az országot, magyar hazánkat megszálló, idegen armádiának tekinti. Ezen tévedése okozza, a mely tévedésben eddig saját gyávaságunk erősítette meg, hogy a közös hadsereg kötelességének tekinti az öt fentartó magyar nemzet legszentebb érzéseinek lábbaltiprását. Hiszen látjuk, hogy amíg nekünk békén kell tőrünk a „Gottterhalte“ gyűlöletes nótájának hangoztatását, a katonaság egyszerűen megbokrosodik nemzeti imáink, a „Szózat“ és a „Himnusz“ hallatára. *Tüntetően fölkerekednek és távoznak ilyenkor, mintha csak esztregán hajtanák őket.*

Hát ez a magatartás okozza, ha a közös hadsereg tisztjei és a polgárság közt történő összeütközések, különben unos-untig való ismétlődésekor, az eseteket nem tudjuk kellő nyugalommal tárgyalni, sőt talán nagyobb jelentőséget tulajdonítunk azoknak, mintha oly hadsereggel lenne dolgunk, a mely jogainkat, törvényeinket elismeri, nemzeti jelvényeinket, dalainkat tiszteli és nem tanúsít minden alkalommal legalább is *hálátlan* viselkedést.

A kassai eset nincs minden részletében felderítve, de a mit — teljesen hiteles forrásból — eddig tudunk, az is elég annak megállapítására, hogy a **közös hadsereg egyes tisztjei ismét súlyos ballépést követtek el, a midőn esetleges sérelmüket (lovagias, vagy még inkább törvényes ut választása helyett) az ország nyugalalmát felzaklató, a mostani helyzet visszásságait még inkább elmérgesítő módhoz folyamodtak.**

Fájlaljuk az esetet, mert arra kinek volt szüksége? A nemzet ujabb indokot nyert arra nézve, hogy a hadseregre vonatkozó követeléseiben ne lankadjon, a hadsereg ellenben gyarapodott gyűlöletben és kellemetlen afférekben. A dél-tiroli hadgyakorlatra készülő agg uralkodót körülvevő katonai ring küldjön a kassai hadnagyoknak legalább is üdvözlő táviratot. Előléptetésük — az biztosítva van.

A Kassán végbement katonai afférré vonatkozó tudósításaink itt következnek:

(Rosenfeld magyarul vezényel.)

Általánosan tárgyalták Kassán, hogy Rosenfeld Manó, volt csendőr, jelenleg a tartalékból a Kassán állomásozó 34 ik gyalogezredhez behívott altiszt, a legénységi szobában magyar vezényszót használt.

Tohát nem is nyilvánosan, hanem zárt falak közt, a legénységi szobában, ami lehetett elszólás, vagy tréfa is.

Erre vall azon körülmény, hogy fölöttes tisztjének közeledtőre, tehát annak föllehallatára kiáltotta „*habt acht*“ helyett azt, hogy „*vigyázz!*“

Szántsándékkal ezt alig merte volna megkockáztatni.

Ennek következtében a szobába lépő Borecsics hadnagy (horvát származású tiszt) Rosenfeldet szigorúan megdorgálta, őt ezredkihallgatásra vitte.

Rosenfeldre tenát szigorú katonai megtorlás várhatott.

(A „Kassai Hirlap“ cikke.)

A „Kassai Hirlap“ című lap, a melynek szerkesztője Seress Imre, költő s volt budapesti hirlapíró, az esetet szóvá tette lapjában. A közlemény erősen támadja Borecsics hadnagyot. A többszörözött példányban megjelent lapot a közönség csakhamar elkap-

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szert

Sirolin

tüdőbetegségeknel, légszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emeljeztívágyat és a testisulyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet, és megakadályozza a nyálizadást. — Kellemes szaga jó te miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban úgyszemint 4 — kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatt cícczel legyenellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájco)

kodta. Ugy a dörgedelmes cikket, mint a reá okot szolgáló eseményt csakhamar nagy izgalommal tárgyalta a közönség.

(Borcsics és társa, Sartori hadnagy.)

A reggel megjelent közlemény csakhamar az érdekelt tiszt és tisztikar kezeibe került. **Borcsics** hadnagy társával vette **Sartori** hadnagy társát és együtt jelentek meg délelőtt 10 órakor a „Kassai Hirlap“ szerkesztőségében. Itt a tisztek felelősségre vonták a jelenlévő Seress Imre felelős szerkesztőt, Seress Imre pedig kijelentette, hogy **a cikk minden betűjéért elvállalja a felelősséget.**

Itt hézagos lehet tudósításunk, mert ha a szerkesztő a formák megtartásával elvállalja közleményeért a felelősséget, akkor — a mi fogalmaink szerint — megkezdődik a lebonyolítás, a társadalmi szokásoknak megfelelő utakon és módokon.

(Dulakodás.)

Ez esetben más történt. **Borcsics** hadnagy **Seress** arculvágta, a mit **Seress** hasonlóképen viszonzott.

Dulakodás támadt, ezalatt a két küzdő fél földreest.

(Kard és revolver.)

Borcsics hadnagy csakhamar felugrott estéből és **kardot rántott.** A mikor csapást mért volna ellenfelére, **Seress is elővette revolverét és rásütötte Borcsics hadnagyra.** A golyó kárt nem tett, mert visszapattant a hadnagy kardjáról.

(Festék az egyenruhán.)

Sartori hadnagy mindedig nem elegyedett bele, a különben sem disszes túlekedésbe.

A nagy zajra előrohant végre a nyomdai személyzet.

Klein Lipót nyomdász erre felkapott egy két három liter ürtartalmu, nyomdai festéket tartalmazó dobozt és azt a **Sartori** hadnagy fejéhez vágta.

Tucatszerelmek.

E fogalom: szerelem és e szó: tucat, egymásmellett — lehetetlen vagy legalább is e két szó egyszerre kimondva, lehetetlen, psznedodaxia.

Mi a szerelem? Valami fenséges miszoda, ezer titkával, miket az élet tudósai még nem tudtak megfejteni. Nem ösztön, nem pusztá gondolat, még csak nem is érzés, ott van elrejtve minden emberi lélek legmélyén, ismeri az állat is de még a virág is: a természeti törvények által meghatározott szentség, a legnemesebb, leggyönyörűsebb tulajdona mindeneknek.

Es emellé a szent dolog mellé, hogy illenek e szó: tucat? Kifejezője a hétköznapiságnak, az unalomnak, a szürkeségnek, a langyosságnak. Hát lehet a szerelem szürke; lehet a szerelem langyos? A tűz lehet más mint égető, izzó? A jó írók, kik **Toggenbourg** érzelmeiről mesélnek, azok előtti lehetetlen. Mythos, költészet, világtörténet nekik ad igazat. Erőst nem lehet kvekker kosztümbe bujtanai és ásitozó vásári alaknak megtenni.

Am az élet mást beszél; a tények, az egyszerű históriák nem igen alkalmasak a szenvedélyek apotheozisainak ábrázolására, a házasság is legtöbbször nem a férfi és nő legizóbb szerelmi küzdelmének eredménye és kőntőse.

Hiába az élet az élet: A poézist nem ott kell keresni. Tucat emberek — tucat szerelmek. Kivétel van, de ezek vagy drámai hősök, vagy beteges emberek. Ott a hol ösztönösletű, primi iv emberek östipusai élnek, frázisoknak, rózsaszínű világitásnak, hazugságoknak nincs helye . . . .

Elképzelhető, hogy a díszes tiszti egyenruha a folyékony fekete festéktől tökéletesen *bemocskolódott.* Patakokban ömlött alá **Sartoriról.**

(Az átszurt nyomdász.)

Az így elégtelenített hadnagy most lépett akcióba.

Sartori hadnagy **kardot rántott és azt Klein Lipót nyomdász hasába döfte.**

Erre ismét *irtózat*os *dulakodás* keletkezett. A jelenlevők között alig akad, a ki meg ne sebesült volna. A hadnagyok fegyverüket használták, a nyomdászok székekkel, műszereikkel támadták őket.

A harc tetőpontján érkezett a rendőrség, mely a küzdelmet szétválasztotta, a cseppet pedig megszüntette.

(A sebesültek.)

Legsúlyosabb **Klein Lipót,** a szerkesztő védelmében áldozatul esett nyomdász állapota. *Súlyos* sebével a kórházba szállították. Állapota *reménytelen.*

Borcsics hadnagyot a 20. számú helyőrségi kórházban ápolják.

Seress Imre fején és kezén szenvedett véres sérüléseket. Ő is orvosi kezelés alatt van.

(A hatás.)

A katonai vérengzés híre óriási izgalmat keltett úgy a városban, mint a vidéken.

Tömegek csoportosulnak az utcákon. Mind a lefolyt botrányt beszélik meg. *Súlyos* kifakadások hangzanak a katonaság ellen. Az esetet kivált a szociálista izgatók használják ki. Népgyűlés összehívására *indítottak mozgalmat.*

Polgári körökben városi rendkívüli közgyűlés összehívása került szóba. Bizonyosra vehető, hogy a közgyűlést 2-3 nap alatt összehívják.

Nagy Ferenc valami kishivatalnok volt az államnál. Egyszerű szürke ember: vagy 27-28 éves lehetett. Nőtlen, fiatal ember mivel tölti szabad idejét? Mivel mással, mint korcsmázással. Annál is inkább ha az illetőnek nincsen még tanulni valója és nincsenek magasabb céljai. De egy kis beamternek bizony nem is igen szoktak magasabb célok lebegni a szeméi előtt. Ha szakvizsgáját letette, könyvet nem igen vesz többé kezébe komoly szándékból. Bizony Nagy Ferenc sem volt más. Nem is volt megáldva valami különös tehetséggel: továbbképzésére legfőbb cselekedete volt az, hogy részletfizetésre megrendelte az egész Göra Gábor sorozatot és Zolát.

Szabadidejét barátjaival egy kis vendéglőben szokta eltölteni. Volt a vendéglőnek egy fiatal leánya, annak gömbölyű karjait bámulta Nagy Ferenc órákhosszat, mi alatt a leány szorgalmasan hordta a vendégeknek a krigliket és fröcsöket.

Maga a kompánia nem volt lump, de hát az unalom, a kínálózó alkalom sokszor birta arra őket, hogy jó éjtélutánig elidogáljanak.

Igy aztán mindegyiküknek volt kisebb-nagyobb minusa is a vendéglősnél. Nagy volt az ivásban a mester.

A csendes, alamszú emberek nagyon szeretnek inni, tudják, hogy az ital felvilanyozza őket és beszélések, vigak lesznek. Sokszor megesett, hogy a társaság már készült haza de Nagy Ferenc megrendelte az innivalót és mulattak tovább.

Volt is neki vagy két, háromszáz korona adóssága, de nem kérték tőle, mert ő tartotta össze a társaságot, meg aztán ilyen

(A megtorlás.)

Az esetről a kassai hadtestparancsnokság nyomban értesült. Távirati jelentés tétetett az esetről a legfőbb katonai hatóság-nál. A vizsgálat úgy a katonai, mint polgári hatóságok részéről megindult.

A kassai hírlapírók délután gyűlést tartanak az esetből folyó intézkedések megtétele végett.

*

Késő éjjeli órákban újabb részleteket telefonoz katonai tudósítónk:

(A megdobált merénylők.)

Mikor **Borcsics** és **Sartori** hadnagyok, a nagy hős tett után, távoztak a „Kassai Hirlap“ szerkesztőségéből, kocsiba ültek. A botrány híreire nagy számmal ő szesereglett tömeg a kocsit körül vette és felfordított a. **A hadnagyokat sűrű közapor fogadta, mindketten megsebesültek, egyikük súlyosabban.** A tömeg izgatottsága folyton növekszik; **nagy tüntetések várhatók a közös hadseregbeli tisztek ellen.**

(A hadtestparancsnok nyilatkozata.)

A véres eset után **Matzner** Samu, a „Felsőmagyarország“ fő-szerkesztője, tartalékos főhadnagy, fölkereste **Pucherna** hadtestparancsnokot és kérdést inézett hozzá az iránt, hogy „a tisztikar közösséget vállal-e a merénylő tisztekkel?“

A hadtest parancsnok erre kijelentette, hogy a tisztek eljárását elítéli, azt mélyen sajnálja, az ügyben pedig a legszigorubb vizsgálatot indítja.

emberektől nem kell félni, az ilyen pént biztos.

Házasságra nem gondolt, a mint hogy társai sem gondoltak soha. A gyenge fizetés megtanította őket a vágyak mérséklésére. Legyen rendesen pipálni való, este legyen meg az ital, a hivatalban elvégzik rendesen a dolgukat — az ilyen emberek gondolatai nehezen fognak elfogják a túrható jelent többre nem vágnak.

A szép vendéglős kisasszonnyal azonban szívesen elmókáztak; ez a leány nekük való volt.

Nagy, hallgatag, bátorlalan természetű volt, csak titkon szemlélte a formás leányt, és ha formás, szép karjait látta, valami melegséget érzett bensejében. Szerelmeiről, házasságról természetesen nem is álmodott, ilyen gondolatok eszébe sem jutottak.

Egy tavasz nap valamelyik idősebb kollegája félre huzta őt beszélgetni.

— Kedves uramócsém, mondotta neki, nem nézünk e lassankint asszony után?

Nagy elbámult.

— Nem nekem való a házasság. Jó így is.

— Pedig látja egész életét csak nem töltheti el itt a dohos irodában és a füstös korcsmában. En is így voltam évekig, de mikor a maga korába jöttem azt mondtam: Elég és feleséget kerestem.

— Hát, hiszen én nem mondom, talán később . . . felelte huzódózva Nagy. kinek az ilyen váratlan kérdés felette kellemetlen volt. De most még azt hiszem nincs itt az ideje.

Meg aztán ki jönne énhozzám, nincs nekem nőismerősöm, kit választhatnék.

Politikai hírek.

— Szabadelvüpartból — ujpárt A szabadosvármegyei szabadelvüpart vezető tagjai Nyiregyházán ülést tartván, az elnökök hozzájárulásával kimondták, hogy a párt a megyében feloszlik és az egyesült ellenzék programjának elfogadásával, az ujpártba olvadjon. — Az átalakulás céljából bizottságot választottak a szervező gyűlésre várják Bánffy Dezső bárót. A nyirbátori szabadelvüek elleaben táviratilag üdvözölték — gróf Tisza Istvánt. Talán a nyiri vinkóból merítették ezt a nyiri bátorságot?

— Népbolondítás. A diabant kormány mindenképen csalogatja pártjára a nemzetet. Hogy a koalíciótól el-eltérítse, minden kigondolható eszközt felhasznál. Most a földtehermentési javaslattal próbálkozik meg a György Endre. Tegnap már szó volt erről a lapokban, tudósítók azt írják nekünk, hogy a földmívelési miniszter ennek a mélyreható közgazdasági akciónak első előkészítő lépését már megtette. Körendeletet bocsátott ki, mely így szól:

„Hivatalom elfoglalásakor jeleztem a mezőgazdasági hitel rendezésének, illetve azoknak az intézkedéseknek a fogantatását, melyek alapján a politikai viszonyok megjavultával és a törvényhozás alkotó működésének helyreállításával a mezőgazdaság letérdekei szempontjából első helyen álló kérdés megoldása lehetséges lesz. Utasítottam ennek folytán az országos központi statisztikai hivatalt, hogy a közép és nagybirtokra (100—1000 holdig, illetőleg 1000 holdon felül) vonatkozó megterhelési adatok gyűjtését sürgősen fogantatja. Ezek az adatok kiterjednek a következő részletekre: a birtokos neve, annak allandó lakhelye, honossága, anyanyelve, hitfelekezete, a birtokmívelési ágak szerinti megosztása stb. Egyebekben utalok a mellékelt összeírásokra, melyeket csatoltan a t. törvényhatóságnak megküldök és kérem ezeket gondosan s gyorsan kitölteni s az országos statisztikai hivatalhoz visszazáraztatni.”

Ez nyilván a földtehermentési javaslat előkészítése és szép a miniszterrel, hogy styai gondosságában annyira megy, hogy

még a földbirtokosok felekezetére is kíváncsi. Végre is tudni kell, hogy a mentesítendő birtokos milyen vallású, mert ettől függetlenül esetleg a kamatláb, vagy a jó isten tudja, hogy mi.

A nagy válság.

— augusztus 23.

Itt Budapesten az ischli események izgatják a politikai kedélyeket. Délig azonban csak az az egyetlen tény vált ismeretessé, hogy a felség Fejérváryt kihallgatáson fogadta. Mindaz, a mit az ischli miniszterjárásról a lapok eddigéig irnak, merő találgatáson alapul. Biztosat majd csak akkor tudnak, ha Fejérváry Géza báró vissza érkezik Budapestre és az ischli megállapodások külsőleg is érzékelhető intézkedések révén nyilvánvalóvá válnak. A Pester Lloyd azt a szenzációs hírt kapja Bécsből, hogy a Házat szept. 15-ére feloszlatják.

Mint most minden hír, úgy ez is kombináción alapul. Tegnap élénkebbé vált a politikai élet a fővárosban és már a déli órákban igen számos szabadelvü képviselőt láttunk, a kik a holnapi értekezletre rándultak fel Budapestre. Az új diszidensek tegnap délután öt órakor találkoztak a Pannónia szállóban. Határozatot azonban csak a holnapi értekezleten hoznak.

Ischliből táviratozzák hogy Ő Felsége a király, a ki ma hajnalban vadászatban volt, visszatérése után 10 órától fogva a következő személyiségeket fogadta ebben a sorrendben: Pitreich közös hadügyminisztert, Fejérváry Géza báró magyar miniszterelnököt, Gautsch báró osztrák miniszterelnököt és Goluchowski gróf közös külügyminisztert. A kihallgatások déli 12 óra utánig tartottak. Burián báró közös pénzügyminiszter is ideérkezett. Délutánra Kosel dr. osztrák pénzügyminiszter érkezése is jelezve van a ki az Erzsébet szállóban szobát rendelt. Fejérváry Géza báró miniszterelnök tudva-

levőleg a pénzügyi tárcát is kezelvén, délután a két miniszterelnök, a két pénzügyminiszter és az összes közös miniszterek Ischliben lesznek; hogy azonban közös miniszteri értekezletre kerülni fog-e a sor, az még kétséges.

A koalíció álláspontját illetőleg nincsenek pozitív értesülések, hogy tulajdonképpen mit tesz, ha a darabant kormány mindenáron ragaszkodnék a bársonyszékekhez.

A vezérőlbizottság egyik tagja kijelentette, hogy a többség csak akkor kapható az új megoldásra, ha Andrássy Gyula gróf vállalkoznék az új alap megteremtésére.

Arról, — mondotta továbbá a vezérőlbizottság egy tagja — hogy a többség Bánffyval menjen bele a megoldásba, szó sem lehet; különben Bánffy maga mondta tegnap egy bizalmasunknak:

— Igazán marha volnék, ha miniszterelnökségre gondolnék. Ohajtom a megoldást 67-es alapon, de a kibontakozást csak gróf Andrássy Gyula miniszterelnöksége alatt képzelhetem.

Fejérváry ischli utjáról még a következőket jelentik:

Fejérváry Géza báró délelőtt 11 órakor jelent meg a király előtt kihallgatáson. Az audencia két óra hosszat tartott, a mely után kezdetét vette a korona tanács a király elnöklésével. A tanácskozás jegyzőkönyvét Gágern követség tanácsos vezette. A korona tanácsban történt eseményekről kevés adat szivárgott a nyilvánosságra.

Sokkal érdekesebb azonban az, hogy mikor Fejérváry Géza. Ischlibe utazott, Anisetten állomáson a kocsijába szállott Zichy János gróf, a kivel egész Ischlig tanácskozott.

Több helyről érkezett eddig jelentés a vármegyéből, hogy mozgalom indult meg mindenfelé, a melynek célja szeptember 15-én az esetleges tüntetéseket ellensúlyozni. Arról

— Ez az, amiről szólni akarok uram öcsémmel. Én tudnék ajánlani magának egy nagyszerű leányt. Szép leány, egészséges, meg aztán négy ezres is jár vele. Nem volna kedve megismerkedni uram öcsém? Itt laknak egy közeli faluban, ha egy kártyát megírunk, bejönnek a városba.

A fiatalember gondolkozni kezdett. Egy szép leányt ajánlanak neki és aztán négy ezer pengő... Egész szép háztartási tőke. De csakhamar ismét bizalmatlankodni kezdett.

— Ha szép a leány és módos, akkor kap 6 más férjet is.

— Nana, a szülőkkel beszéltem én már. Magam ajánlottam öcsémuramat. Elmondottam, milyen szorgalmas hivatalnok, nem nagy költségek: a szülők hajlandók volnának, csak hát persze először ismerkedni kellene.

Erre még Nagy Ferenc is ráállott. A következő vasárnap bejöttek a szülők a leánnyal. Egyszerű, csinos teremts volt, telt idomok, piros-pozsgás arc, szép fogak. Együtt ebédelték az ügyet megperditett hivatalnok lakásán.

A leány apja bőbeszédű vidéki bácsi volt, az anyósjelölt azonban nagyon hallgatag.

A leány jól érezte magát. Falusi leánynak nincs nagy igénye: 6 már mikor meghallotta mi szándékból viszik be a városba, ismeretlenül is kezdett beleszeretni a férfibe. Akár azonnal is kész lett volna gyűrűt cserélni. Férjet kapni, városba menni lakni, ez volt vágyainak non plus ultrája. Most ott állt a jélt mellett.

Látta, hogy sem nem szépség, sem nem kedélyes, vagy szellemes, de ezt ő nem is kívánta. Nagy bátortalanul viselkedett, ke-

veset beszélt. A leány azonban jókedvű volt, így mégis csak társalogtak.

A bőbeszédű apa dicsérni kezdte a házasságot, szidta a mai fiatalságot. A házasság segített neki. A leány el-elpirult és mosolygott; Nagy Ferenc pedig szinte megzavarodva hallgatta a beszédet és nézte a leányt, a leány telt idomainak körvonalait. Azt hitte, mindjárt most kellene megkérnie a kezét, aztán... aztán talán megkapná az első csókot is ettől az egészséges leánnyal.

Féjébe szállt a vér és még bátortalanabb lett. Dehogy mert volna nyilatkozni, dehogy. Aztán eszébe jutott az esti társasága. Alig várta, hogy az ebédnek vége legyen.

Ejött az este, a vendégek haza is utaztak és ő fáradtan, meggyötört sietett a vendéglőbe, barátai közé.

Itt már hallották a készülődő eseményről. Tréfálkoztak vele, ugratták.

Ő pedig elkezdett gondolkozni. A leány tetszett neki, gyönyörűnek találta; első percben tisztába volt azzal, szebbet és módosabbat nem igen fognak neki kínálni életében. És így távolról, mikor nem volt mellette a leány, volt bátorsága arra is gondolni, milyen forró lehet annak a leánynak a csókja, milyen szép lehet egy ilyen teremts mellett élni, egy lakásban, egy szobában... Jelentkezett nála a szerelem...

Mikor éjfél felé távozni készültek a vendéglőből, Nagy odaszólt a vendéglősnék, írja össze az adósságot nemsokára fizetni fog.

Levélben megkérte a leány kezét, párnap múlva kiutazott hozzájuk és megtartották az eljegyzést.

A férfi boldog volt, a menyasszony örült: férjet kap és otthagynak a falut.

Esküvő után nászutra mentek Budapestre. Az életvidám nő mellett a bátortalan férj is kezdett elevenebb lenni. A négyezer pengő hiány nélkül megkapta és ettől fogva bizonyos fokig büszkélkedést is engedett magának. A hivatalában azonban most is mindig alázatos és pontos volt.

Feleségébe igazán beleszeretett. Mikor szép gömbölyű karjait csókolta, azt hitte ő a világ legboldogabb embere.

Boldogan is éltek kis otthonukban, ami azonban nem zárta ki azt, hogyha a felesége egy napra hazament a szüleihez és ő a hivatal miatt kénytelen volt egyedül maradni, hogy ilyenkor estécként el ne látogasson barátaihoz a vendéglőbe. Hiszen a tartozását már kifizette és még most is oly szívesen elnézte a szép koresmáros leány formás karjait, amint szorgalmasan hordta a vendégeknek a krigliket és a fröcsösöket.

Egyszer aztán az jutott eszébe, hogy ennek a leánynak iz ép oly szép simák, hófehérek, kívánatosak a karjai, mint a feleségének, hogy ő ezt a leányt is csak úgy tudná szeretni, ha az övé volna, mint azt a másikat, a feleségét. Csak legyen mit csókolni, mikor hazamegy és megkívánja...

Erre a gondolatra jöve, nagyon elkezdett haragudni és azért sem ment haza még éjjelkor sem, mivel, hogy a felesége ismét otthon volt látogatába és nem várta odahaza csókra az ösztönletű primitív embert, az ő szerelmes, csókolózni akaró, rosszkedvű férjét...

van ugyanis szó, hogy minden vármegyéből küldöttség jön fel Budapestre a parlament elé, hogy ezzel elejét vegyék a szocialisták tüntetésének.

Megjegyezzük, hogy ezen helyes és célszerű terv lapunkból, a "Szabadság"-ból indult ki, mi vetettük fel, **tegnap pedig vezércikkben fejtettük ki.** Mi azonban azt ajánlottuk, a mi célszerűbb is, hogy az összes ellenzéki képviselők **kerületeikből** vezettessenek Budapestre küldöttséget.

Debrecen város közgyűlése.

— augusztus 23.

Debrecen város törvényhatósági bizottsága tegnap délután tartotta meg rendkívüli közgyűlését Domahidy Elemér főispán elnöke alatt. A közgyűlés külső képén meglátszott, hogy a nagy melegség alább hagyott és hogy közeledik a városi politika évadja. A bizottsági tagok helyei ugyancsak benépesültek, bár a tárgysorozatnak mindössze 11 tárgya volt.

De a tárgyak között nem egy keltett hosszabb vitát. Nagy vihart támasztott különösen a papírszállítás ügye, a melyhez a törzsközségi szónokokon kívül még mások is hozzászóltak.

Ez a tárgy csinálta meg különben a közgyűlés hangulatát, mert a mi ezután következett a tárgyalásra, az is mind mind apró szemü szitán ment keresztül.

A papírszállításon kívül még a bábaképző intézet vízvezetési berendezésének ügye adott tartalmas vitára alkalmat, de sok szó fért a csolnakázó tő bérbeadásához is. A közgyűlés délután négy órakor kezdődött és hét óra felé járt az idő, a mikor Domahidy Elemér főispán az ülést berekesztette.

A közgyűlés lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

Domahidy Elemér főispán a közgyűlést megnyitotta, mely után Tóth Emil aljegyző előterjesztette a honvédegy ezred részére építendő házi lövöldő ügyét. A honvéd ezred ugyanis 316 négyszögöl terület átengedését kérte a várostól a libakerti földterületen. A tanács négyszögölenként 10 koronáért hajlandó a területet átengedni. Az átengedett terület felett a névszerinti szavazás a szeptember havi közgyűlésen ejtik meg.

Ezután Király Gyula tanácsnok a csolnakázóhoz tartozó földterületre nézve tett előterjesztést. Szabó Sándor debreceni lakos 100 koronát ajánlott fel a térért s a körülötte levő területért, melyet mulató helyé akar átalakítani. Esetleg 12 évre bérbeveszi.

Márton Endre javasolja, de azzal a kikötéssel, hogy a szerződésbe vegyék bele, hogy a város azt évenként használhatja bizonyos időben.

A közgyűlés Szabó Sándorral a szerződés megkötését elhatározza, azonban kiköti, hogy 12 éven belül a földterületet visszaveheti, s akkor a Szabó által tett befektetések becsértéki árát megtéríti.

A városi gyalogrendőrök, lovas kézbesítők és mezőrendőrök, továbbá a napidíjas hajdúk, mázsamesterek és szolgák, utkaparók drágasági pótlék iránt adtak be kérelmet. A jog és pénzügybizottság méltányosnak találta a drágasági pótlék megszavazását és javaslatot tesz a közgyűlésnek, hogy a kérelmező szolga és rendőrszemélyzetnek havonként 10 korona pótlékok folyósítsanak. A drágasági pótlék augusztus 1-től szól egy esztendőre.

A közgyűlés a javaslatot elfogadta.

A város papírszállítása.

Debrecen városa a nyomda vállalatának papírszükségletére Hegedüs és Sándor helyi cég tudvalevőleg igen olcsó ajánlatot tett s kérte, hogy a szállítást adják a cégnek. A város eddig az első magyar papírgyárral állott összeköttetésben. — Hosszas

tárgyalás után a tanács azt a határozatot hozta, hogy tekintve, hogy a papírgyár szállításával meg volt elégedve, felhívta a papírgyárat, hogy nyilatkozzék, vajjon elfogadja-e a Hegedüs cég által tett előnyösebb ajánlatot.

A papírgyár válaszolt is a tanács felhívására, a melyben minden tekintetben elfogadta az új feltételeket. — Erre a tanács új határozatot hozott, melyben ismét a papírgyárat bizta meg a szállítással. E határozatot azonban megfélebbezte a Hegedüs és Sándor cég. A jog és pénzügyi bizottság azt a javaslatot terjeszti elő, hogy új versenytárgyalási ajánlatot hirdessen a város.

Márk Endre kéri, hogy a nyomdai felügyelő bizottság jelentését olvassák fel, akkor tisztaképet lát a közgyűlés.

Juhász Ignác kéri, hogy a szerződés ügyében meddig van joga a városnak határozni.

Oláh Károly felolvassa a felügyelő bizottság jelentését és kijelenti, hogy a szerződés szeptember 30-ig felbontható.

Márk Endre kijelenti, hogy most már tisztán lát mindent. Van egy szerződés, a mit a közgyűlés nem látott. Ez a szerződés az első év végén felmondható. — A város egyébként nagy üzleti összeköttetésben áll a Hegedüs és Sándor céggel, de ezenkívül nagy kiadói vállalata van, a melynek révén minimumként ajánlhatja azt a 8000 korona értékű nyomdai munka megszerzését, amely a papírgyárral való szerződésben benne van. Ajánlja tehát, hogy szept. 30-tól kezdve mondják fel a papírgyár szerződését és kössék meg Hegedüs és Sándor céggel a szerződést 1906 január 1-től, vagy pedig új árlejtést hirdessenek, de a tanács határozatát nem fogadja el.

Ferenczy Gyula: A tanácsot nem lehet azzal vádolni, hogy az üzleti versenyt használta volna ki a cég javára. A városi nyomda eddig 8-10 ezer korona deficitet dolgozott, most azonban már nemcsak hogy nincs veszteség, de már nyereséggel zárodott a félévi kimutatás.

Ezért javasolja, hogy Hegedüs és Sándor céggel köttessék meg 1906 évtől a szerződés az árlejtés mellőzésével.

Lófkovics Arthur kéri, hogy ki van e kötte, hogy a szállítandó papír magyar gyártmány-e?

— Természetes — volt az egyhangú válasz.

Kovács József polgármester kijelenti, hogy a szerződés csak úgy mondható fel, ha a magyar papírgyár nem tett eleget a szerződésben elvállalt kötelezettségeinek. Pedig a papírgyár eleget tett a kötelezettségeinek. Ilyen értelemben nagyon természetes, hogy a tanács a határozatot minden személyes érdekek felretételével hozta meg.

A tanácsi javaslattal szemben az az indítvány kerül szavazásra hogy Hegedüs és Sándor céggel 1906 évtől kezdve a szerződés megkötésék-e? A közgyűlés nagy többséggel fogadta el ezt az indítványt s így a város a szerződést a Hegedüs és Sándor céggel köti meg.

Varg Károly tanácsnok a bábaképzői vízvezeték és csatornázási valamint gőzfűtési munkálatok elvégzésére pályázatot hirdetett. Az árlejtésre öt ajánlat érkezett be Zellerin M. r. t. és a Törzs és Ormai cégek cége. A tanács, noha az Ormai és Törzs cég ajánlata 1100 koronával drágább volt mint az Zellerin cégé, annak adta ki s ezt a határozatot megfélebbezte a Zellerin cég.

Márk Endre kijelenti, hogy ő a városi szakértők véleményét nem osztja, azt azonban tudja hogy a Zellerin gyár e téren országos névnek örvend és sok dolgot produkált már, indítványozta, hogy a város a Zellerin céget bizzák meg a munkálatok elkészítésével.

Dr. Burger Péter a szakértői vélemények alapján a Törzs és Ormai cég mintáit jobbnak tartja.

Acél Géza főmérnök kijelenti, hogy az árlejtésen hibák történtek, azonban ezek a hibák lényegtelenek. Tulajdonképpen abból áll a hiba, hogy a Zellerin cég nem adta be a mintákat. Ez azonban nem lehet ok a Zellerin cégnek a pályázatból való kizárá-

sára, mert a cég idején adta fel, a késés a kézbesítésnél történt. Kéri, hogy a közgyűlés a Zellerin céget bizzák meg a munkaelvégzésével. Kijelenti végül, hogy a közgyűlés határozza el, a határozatának azonnal való végrehajtását, mert a város eddig is kért szenvedett az építkezés késedelmeivel.

A szavazás alkalmával a tanács határozata fogadtatott el, a mely szerint a munkák elvégzését Törzs és Ormai cég fogja elvégezni.

A tárgysorozat 6 pontja Németh András és Tsainak a Bika szálló előtt lévő gyalogjáróknak elfoglalásáért helypénz fizetési ügye volt. A tanács a járda elfoglalásáért helypénzt rótt ki Németh Andrásra. A közgyűlés a Németh felebbezését elvette a fizetésre felszólító határozatot elfogadta.

Az ügyszó többben felszóltak, mert a többi kávéház tulajdonosok is adót fizetnek az elfoglalt járdáért.

A közgyűlés a tanácsi határozatot fogadta el és Németh Andrást a járda adó fizetésére kötelezte.

Ezután szabadságolási kérvényeket intézett el a közgyűlés s Domahidy Elemér főispán a közgyűlést berekesztette.

NAPI HIREK.

Botrány a lóversenyen.

(Saját tudósítónktól)

Budapest, augusztus 22.

Nagy és kinos botrányok történtek a mai lóverseny folyamán. A jockey klub elnökét a nép véresre verte s oly nagy zavargás volt az olcsóbb helyeken, hogy azoknak esupán a rendőrség közbelépte vehetett véget.

A sajnálatos eset lefolyása a következő:

A mai lóversenyen egész a hatodik futamig mindig csak két két ló futott.

Ez a körülmény rendkívül felháborította a közönséget, kivált a harminc krajcáros helyen tört ki a felháborodás. Erős szitkok hangzottak a lóverseny intézője ellen. A közönség már-már áttört a korlátokon és megrohanni készült a bírakat és jockeyket.

A nagy zavar láttára gróf Batthyány Elemér a jockey clubb elnöke a zajongók közé ment és csittítani kezdte a háborgókat. **Vesztére tette, mert a grófot a felbőszült tömeg bántalmazni kezdte s a szó teljes értelmében véresre verte.**

Egy hadnagy a gróf segítségére sietett, hanem őt is addig verték, míg a vér elborította.

A rendőrség gyöngének bizonyult a rend helyreállítására. Az intelligens közönség közbelépése mentette meg a bántalmazottakat még nagyobb bajtól.

Megjegyezzük, hogy ujabban számos panasz merült fel a budapesti lóversenyek rendezése ellen s kivált a gyakori meglepetések ingerelték fel a versenyeket látogató közönséget.

A mai események bizonyára arra bírják ugy a hatóságokat, mint a lóversenyek intézőit, hogy a kellő rendszabályok fogantatásával vegyék elejét a botrányok ismétlődésének.

— **A debreceni huszárság és a föld tulajdonosok.** Tele van a levegő a katonák gyűlöletével mindenfelé. Látszik, hogy a nép öntudatra ébredt a katonai tulajdonosoktól s mindenképpen azon van, hogy ahol csak lehet védje az érdekeit a katonák önkényeskedéseitől. Erre vall a debreceni gazdák magatartása is, a melyet a 2. számú

huszárezred iránt tanusít. A huszárezred parancsnoksága ugyanis tegnap panaszos hangú beadványt intézett a város polgármesteréhez, hogy a debreceni gazdák nem akarják megengedni, hogy földjeiken gyakorlatokat tartson az ezred. Kéri tehát a polgármestert, hogy intézkedjék ebben az ügyben.

— **A tartalékosokat nem tartják vissza.** Debrecen város és Hajdu vármegye törvényhatóságának tegnap küldte meg a drabant honvédelmi miniszter új rendeletét, amely arról szól, hogy a most behívott tartalékos katonákat, a kik között az a hit volt elterjedve, hogy szolgálatra vissza tartják, — a fegyvergyakorlat után hazabocsájtják. A rendelet így szól:

Értesitem a törvényhatóságot, hogy a véderőből szóló törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott utasítás e részbeli rendelkezéseinek megváltoztatásával elrendeltem, hogy a katonai behívójegyek kézbesítése a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901-ik évi XX ik t. c. 25 ik § a értelmében a további rendelkezésem postai uton történjék.

Ezzel kapcsolatban felmerült kérdések folytán főleg az ebben a tekintetben eiterjedt téves nézetek és alaptalan aggodalmak eloszlatása céljából megjegyzem, illetőleg kijelentem, hogy a meghatározott időtartamu fegyvergyakorlatra beidézett tartalékosok és póttartalékosok önként érhetőleg csak a fegyvergyakorlatra és annak tartamára lettek behívva és így az illetőknek ebből az alkalomból a katonai szolgálatra leendő törvényellenes visszatartásáról szó sem lehet. Ezt a rendeletet jó lesz leszögezni, nehogy valamiképpen törvényesnek mondják a tartalékosok és póttartalékosok visszatartását.

— **Bocskay szobra.** Hajdúvármegye szobrainak száma a közel jövőben szaporodni fog. — Hajdúböszörményben ugyanis a már olyan rég óta tervezett Bocskay szobrot felállítják. A szoborra történt gyűjtés eredménye eddig 38,194 korona 70 fillér, melyhez tegnap Szabolcsvármegye 50 koronával járult hozzá. Így az összeg 39 ezer koronát meghaladja. Rásó Gyula alispán tegnap kapta meg a képzőművészeti társulat szobrászati bizottságának hivatalos véleményét a Bocskay szoborról. A szobrot tudvalevően Holló Barnabás jeles szobrászunk készíti s a bizottság a szobrot úgy felfogás, mint érzés és kivétel tekintetében nagyon sikerültnek találta.

— **Érdekes találkozó** folyt le az „Erzsébet királyné szanatórium”-ban Szent István napján délelőtt. Volt betegeknek egy csoportja keresie fel e napon az intézetet, akik ott 1902. nyarán részvételük gyógyításban. A megjelentek valamennyien jó színben, piros pozsgás arccal köszöntötték be a találkozóra, egyik volt nőbeteg — ki azóta férjhez ment — picit leánykájával.

Az igazgató házi ünnepet rendezett volt ápolójai tiszteletére. Feldíszített teremben fogadta őket, a hol Hetényi (Heidelberg) Albert művészi harmonium játéka után Csernyei Ede a volt betegek halálját tolmácsolta az intézet iránt. Ezzel okolicsányi Kuthy Dezső igazgató főorvos válaszolt, a Szanatórium jelenlegi betegeknek biztató például állítva oda a régi betegársak eredményeit. Majd egy harmonium szám után M. Hrabovszky Jul. író olvasta fel „A Liliputiak” című szép elbeszélését. Kólcsey Hymuszka fejezte be a megható kis ünnepet.

— **Japánok Siófokon.** Mosija Ge. nyies japán külügyminiszteri főtisztviselő Tokióból magyar orvosra ajánlatára távol hazájától dírekte a Balaton fürdő használatára végezt Siófokra érkezett. A magyar ember lángoló hazaszeretetének, mely a messze távolban csak nővőben van egy gyönyörű megnyilatkozása ez az orvos cselekedet mely annyival is inkább érdemel felemlítést, mivel Mosija szerint orvosa már több más japánt birt arra, hogy főleg Karlsbad után a Balatont keressék fel.

— **Gazdátlan százasok a kamaránál.** Ebben a pénzsűk világban csakis a kamaránál fordulhat az elő, hogy gazdátlanul heverjenek a százasok. Pedig hogy hevernek, azt az a két átirat mutatja, melyet a kamara az Ipartestülethez s a Kereskedőtársulathoz intézett, mindegyik átirathoz egy-egy szép százkoronás bankjegyet csatolván. Az átiratokban arról értesíti a Kamara a Testületet és Társulatot, hogy a kamarai hivatal a hozzá érkezett s általa gazdátlanul tekintett százasokat átadja a rokkant iparosok, illetve a rokkant kereskedők alapja javára.

— **A Kossuth-dalkör** augusztus hó 24 én este 8 órákor Kossuth Lajos, a haza nagy fiának névestője alkalmával dallal egy bekötött társas összejövetelt tart. Törő Imre Csokonaihoz címzett vendéglőjében. — Ezen estélyre meghívójegyeket nem bocsátanak ki. Bárki megjelenhet, ki a nagy hazafi emlékének és a dalnak óhajt egy pár órát szentelni. Beléptidij nem lesz, hanem aláírási ív lesz kibocsátva, a melyen ki ki lehetsége szerint aldozhat a Kossuth-dalkör zászló alapja javára. — E fiatal dalkör dícséretre méltó szorgalommal buzgólkodik hivatásának eleget tenni s nevének megfelelőleg a Kossuth kultuszt igyekszik fenntartani és terjeszteni dalban. Ime most is, az emlékezetes augusztus 24-én azon fáradozik, hogy a közönségnek élvezetes estélyt nyújtson, melyen Debrecen város polgárai és polgárnői — mint egy kedves családi kör — egygyé tömörülve, kedélyesen beszélgethetnek a haza sorsa felől s gyönyörködhetnek a szép, haza fiás és magyar dalokban. Jöjjetek azért nagy számmal emlékezni, Kossuth szellemének áldozni és sorakozni. Kossuth Dalkör műsora a következő: 1. Ünnepi beszéd. Tartja: Bacsó Dezső. 2. Kossuth dal Gaál F.-tól. 3. Honfi dal id. Abrányi K.-tól. 4. Bordai Abt.-tól. 5. Kossuth induló.

— **Kitűnő oklevél.** Az országos zeneakadémia értesítője két kitűnően végzett növendékről ad számot; ezek egyike Debrecen közönségét közelről érdekli. — *Sonnenberg* Berta urhölgy városunk zenei életének egyik díszjele, kit a kilenc tagból álló vizsgáló bizottság minden tantárgyból kitűnő képzettséggel képesített a zenetanári minősítésre. A tanárkisasszony megleghargu levélben hálálta meg tanárának: *P. Nagy Zoltán*nak a sikert, elismervén, hogy a sikeres eredményt csakis az ő vezetésének köszönheti. Az új tanárnő aligha állapodik meg az elért lépésnél, hanem, tanárának nyomdokait követve, a művészi pályára indul.

— **A kamara jövő évi költségelirányzata.** A debreceni ipar és kereskedelmi kamara mint jelentettük — aug. 31-én tartja legközelebbi rendes közgyűlését, melynek napirendjére van tűzve az 1906 év költségelirányzata is. Maga a költségvetés indoklásával együtt kinyomatva a közgyűlési meghívóhoz van csatolva, hogy minden kamarai tag tájékoztatva legyen minden részletéről. Itt közöljük a költségvetés főbb adatait, zárjelbe helyezvén az 1905-iki elirányzat adatait is összehasonlítás kedvéért. A kamara háztartásának összes rendes szükséglete 56944 (60644) kor. Ebből a hivatali személyzet illetményeire 23700 (22900) kor. nyugdíjbefizetésre 3444 (3344), tartozások kamataira és törlesztésekre 7150 (9950), dologi kiadásokra 10050 (11450), beruházásokra 1800 (2000), szakoktatás, iparfejlesztés és humanizmus címén 10800 (11200) kor. szükséglet van előirányozva. A fedezeti bevételek összege 57200 koronával van előirányozva és pedig ille ékbevételek címén 50000 (50000) kor. házbérvédelem 6500 (10100), kamatjévedelem 500 (300), munkadíjak 300 (300)

kor. Rendkívüli és átmeneti kiadásokul 2000 kor. ugyanilyen bevételekkel 22000 kor. van felvéve. Mindössze a rendes és rendkívüli kiadások összege 76944 korona a rendes és rendkívüli bevételek 79.300 korona, vagyis pénztári feleslegül 2356 kor. volt előirányozható az előző évi 56 kor. felesleggel szemben. A költségelirányzat egyébként egészen az előző évi nyomokon halad s világos szerkezete és erős medret tartó menete a rendszeres gazdálkodásnak és a kamarai háztartás megszilárdult voltának a bizonyítéka.

— **Váltóhamisítás.** Ez a finom, új foglalkozás már a derek nép közé is átment s ha még eddigelé meg nem honosodott, lehetőleg meg fog honosodni. Történt ugyanis, hogy a debreceni takarékszövetkezetnél Harangi Bálintnék egy 90 koronás váltója járt le, a melyet megővatoitak, minekutána nem érkezett be ráfejezet. Erről értesítették Haranginét, a ki sietett kijelenteni, hogy senkinek nem írt alá váltót és a neve hamisítva van. A takarékszövetkezet erre feljelentést tett a rendőrségen, a mely a kibocsátó Kovács Sándorné és az elfogadó Sallay Sándor ellen a vizsgálatot folytatta.

— **Debrecen város meghívása.** Nográdmegye közönsége az 1705. szeptember 12 én tartott széchenyi országgyűlés színhelyen II. Rákóczi Ferenc emlékének szobrot emel s meghívta Debrecen város hatóságát is, hogy a 200 esztendő jubileumi ünnepségen képviseltesse magát. A hatóság köszönettel veszi a meghívást és igen valószínű, hogy az ünnepen magát képviselteti. Ha azonban nem küldene képviselőt az ünnepre egybegyűlő közönséget táviratban fogja szeptember 12 én üdvözölni.

— **Zsebelések a piacokon.** A zsebtolvajok vakmerősége határtalan. Nincs nap, hogy 4—5 zsebelésről ne tennének jelentést a rendőrségen, de többen nem tesznek panaszt. Ma is több rendbeli zsebelés történt a piacokon. *Szénási András* hajdúszoboszlói V. tized. 253 sz. a lakos árult a buzapiacra, amikor *Brunner Ferenc* nevű zsebtolvaj a mellénye zsebéből 48 koronát tartalmazó pénztárcáját klopota. A gazda észrevette és megragadta a tolvaj kabátját, mire az a tárcát mellette álló alacsony termetű társának nyújtotta át, akinek sikerült is kerekget oldania. A tolvajt letartóztatták, de tagadja a lopást és büntetését nem árulta el. — *Pap Józsefné* Sinay Lujza Cegléd-utca 14. sz. a lakos nő a Kereskedelmi Akadémia előtt, a gyümölcs piacon vásárolt, amikor a zsebéből 8 korona 60 fillért tartalmazó pénztárcáját *Palotai Bernát* tapasztó cigány vad felesége, *Rác Lidi* klopota. A rendőrség a tolvaj cigányasszonyt hamarosan kézrekerítette. — *Hátfő* a kenyérpiacon özvegy *Turóczi Mihályné* Medgyesi Zsuzsanna Péterfia 80. sz. a lakosnő zsebéből emelt el ismeretlen tettes 3 koronát.

— **Braun Márkás lemondása.** A nyáron itt járt és a budapesti rendőrség által kellemetlenségekbe kevert *Braun Márkus*, az Egyesült Államok kereskedelmi miniszteriumának bevándorlási „special inspector” augusztus 9 én, lemondott az állásáról, Braun, amióta visszatért európai utjáról egy ideig betegeskedett, majd pedig ideiglenesen Ellis Islandra teljesített szolgálatot, mint egyik vizsgáló-bizottsági elnöke. Lemondásának okául azt adja, hogy nem atarja a hivatalával járó cifra egyenruhát viselni. Ettől a kellemetenségtől azonban megmentette volna *Roosenvelt* elnöknek sokat emlegetett „barátsága”, azonban azt hisszük, hogy ezt a barátságot azért vesztette el, mert igaznak bizonyult a budapesti rendőrségnek az a vádja, hogy *Braun* uram úgynöke volt a Magyarországon garzdálkodó német kivándorlási vállalatoknak.

— **Adományok.** A siketnémák részére a következő adományokat vettem és nyugtázom köszönettel: *Hibján Ferenc* Nyiragyháza 1 korona 40 fillér, Debrecen város 1905-évi segélye 1000 korona, Hajdúvármegye

Férfi segélye 400 korona, Egy templom társaság 12 korona, A Debreceni Tisztviselők Onsegélyző Egyesülete néhai elnöke Lengyel Imre elhalálása alkalmával koszoru megváltás címen 20 korona. Füleky Pál pénztáros.

— **Nagy tűz a közelben.** Nagy gazdasági tüzről értesíti lapunkat Monostorpályiból ottani levelezőnk. Szathmáry Dezső ottani földbirtokos asztalgjai e hó 21-én délután kigyultak és a 5000 korona értékű termés a cséplőgéppel együtt leégett. A tűzben pusztult a felesek gabonája is. A tüzet a cséplőgépből kipattant szikra okozta.

— **Beiratás az ispotályi kisdedővőba.** Az ispotályi ev. ref. kisdedővőban a beiratások augusztus 22-én kezdődnek. A beírásra jelentkezőknek születési és hímelőltási bizonyítvánnyal ellátva kell megjelenni.

— **Dühöngő cigány.** Rostás Imre vályogvető cigány hajnalban hatalmasan bepálinkázott és részeg állapotban reggel az utcán járókat bottal verte. Bekísérték a dühöngőt.

— **Arany Bika Mulató.** A szokottnál is szebb előadás volt tegnap a Bikában. Ugy látszik naponta nagyobb kedvvel játszanak, Grünau Poldi a rokon-szenves komikus nap-nap után jobban tesz. A kitünő bohózatot a közönség sokat mulat. Nem kevésbé Berény Izsó homoros előadásain, Jackson néger táncain. Igen kellemesen hat a közönségre a Wandrey (Várady) nővérek elegáns fellépése. Díszeteket érdemel Lommy kitünő trükkjei, Karabín ügyes táncáért, Virág Izsó sikerült kopléjait. A kiváló műsor meg is teszi a maga hatását, mert az orfeum berihelyisége naponta szépen megtelik.

— **Elveszett.** Halász Pál, Szirmay János gesztirédi földbirtokos kocsisa ma délelőtt a Csapó-utca végétől a debreceni utig elvesztett 5 darab üres zsákot. A beszállítást megtagadja, kéri Halász Pál, hogy a zsákokat tegye le az I. kerületi kapitányságnál.

— **Köszönetnyilvánítás.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara, birtokába jutott, s ott gazdáltnak tekintett 100 (Egyszáz) koronát társulatunk menház és szegény alapja javára volt kegyes adományozni. — Ezen összeg vételét halás köszönettel nyugtatjuk a kereskedő társulat nevében: Fenyéri Zádor Lajos kir. tan. elnök, Kovács Mihály pénztáros.

x **LETZTER JOZSEF** fényképezés, festészeti és fényképnagyítási műterme **Piac utca 44. dr. Ujfalussy-ház.** Állandó fényképkészítés a műterem kapubejáratánál levő kiakatban.

x Használja a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszerű gyógyszerár.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

TAVIRATOK.

Ki az a Zeizig tanár. ?

Budapest, augusztus 22. A napimű-újság berlini levelezője hitelt érdemlő forrásból jelenti, hogy a Hohenzoller féle röpiratot, a melyről napok óta szó esik politikai körökben Mendel Miksa berlini hírlapíró írta Zeizig álnév alatt. Mendel kijelentette a Nap berlini levelezőjének, hogy Weisz Juliánt nem ismeri, más magyar politikust sem és a röpiratban foglalt információkat könyvekből merítette. A röpirat írására egyébként Alldensch érdekek és német nemzeti szempontok készítették.

Uj kormányozható léghajó.

Páris, augusztus 22. A Journal jelentő Trouvilleből: Santos Dumont tegnap a tengerparton próbautat tett léghajóján, a melyet elől alkalmazott csavarok hajtának. A felszállás jól sikerült.

A norvég helyzet.

Krisztiania, augusztus 22. A norvég kormány ma értekezletet tartott. Hir szerint a kormány azon a véleményen van, hogy a svéd kormány kérdésére azzal kell válaszolni, hogy kérjék meg Svédországot, hogy fogadja el a birodalmi egységre vonatkozó alaptörvények megszüntetését és járuljon hozzá tárgyalásokkal az unió kérdés üdvös megoldásához.

A béke tárgyalások.

Portsmouth, aug. 22. Witte megcáfolja azt a hirt, hogy Roosevelt elnök azt javasolta, hogy a függőben lévő vitás pontok eldöntésére választott bíróságot küldjenek ki.

Portsmouth, aug. 22. A felek elkészítették a jegyzőkönyvet, a melyeket a mai béketárgyalásokon kölcsönösen előterjesztettek. Az oroszok kifogásai a vizuositott pontokra vonatkozólag nagyjában a következők: Az 5. pontra vonatkozólag a japánok nemzeti jogaira alapítják Szachalin birtokának követelését és másrészt arra a körülményre, hogy a szigetet japán haderő tartja tényleg megszállva. Az oroszok ellenben azt állítják, hogy a japánok 1850 ig nem támasztottak igényt Szachalin szigetére, később pedig soha sem voltak abban a helyzetben, hogy a szigetet gyarmatosítsák és végül, hogy Oroszországnak Szachalin fölött való fenntartását az 1850. évi szerződés véglegesen biztosítja.

Páris, augusztus 22. A Matin jelentő Pétervárról: Az egyik miniszter határozottan kijelentette, hogy a béke nem jöhet létre. Roosevelt közbelépése a tárgyalásokat egy időre kinyújthatja, de sikerre az sem igen vezethet. A Matinnak jelentik Portsmouthból, hogy Roosevelt elnök Witte kijelentései szerint csak arra szorítottok, hogy bizonyos pontokra nézve véleményének adjon kifejezést és információval szolgáljon. Witte még mindig nem bizik a tárgyalások kedvező eredményében és hozzáteszi, hogy Oroszország Szachalin visszavásárlását nem fogadná el a meg egyezés alapjául.

A gépkocsizás áldozata.

Lemberg, augusztus 22. A szomszédos Szolka községből Watz udvari tanácsos Csernovitzba akart gépkocsizni. Utközben a fék elromlott s Watz kiesett az automobilból, még pedig oly szerencsétlenül, hogy szörnyet halt.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, aug. 22.

Buzakinálat és vételkedv jó. Nyugodt irányzat mellett 30,000 métermázsra került forgalomba néhány fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonának közül rozs bágyadt, a többi változatlan. Idő: változó.

Buzaoktóberre	15 88—90.
" áprilisre	16 42—44.
Ros októberre	12 92—94.
" áprilisre	13 40—42.
Zab októberre	12 24—26.
" áprilisre	12 80—82.
Tengeri augusztusra	—
" szeptemberre	—
" májusra	13 38—40.
Répe augusztusra	24 30—50.

Törvénytörvények.

§ **Esküdtek a szeptemberi cikluson.** A debreceni kir. törvénytörvényeknél a szeptemberi esküdtszéki ciklusra az esküdteket ki-sorsolták. Az esküdtek névsora a következő:

Rendes esküdtek lettek: Kormos Mihály háztulajdonos, Lichtblau Albert intézet-tulajdonos, Polgári Bálint gazdálkodó, Diószegi Peter gazdálkodó, Simonffy István ügyvéd, dr. Löfkovits Márton bankigazgató, Urbanovics Miksa szabó, ifj. Szathmári Mihály hentes, Füvessy Lajos kufuró, Schwarcz Henrik terménykereskedő, Szoboszlai János hentes, Stégmüller Árpád építész, Ippen Ignác József nagykereskedő, Szentesi Károly csizmadis, Hajnal Sámuel gazdálkodó, Kiss József cipész, Oláh Sándor magánhivatalnok, Csáhy Ferenc könyvkereskedő, Mayer Géza maganzó, Serecs Mihály kantinos, Tóth Gergely maganzó, Tóth András szobrász, Dinnyés Gyula asztalos, Galamb Sándor korezmáros, Szikszay Gyula fürdőtulajdonos, Harsányi István gazdálkodó, Zelenka Sámuel mérnök, Morvay Sótér kéményseprő, ifj. Weichinger Károly kávéháztulajdonos, Erdei József lakatos.

Helyettes esküdtek lettek: Halász Izidor vendéglős, Geréby Pál bankigazgató, Károlyi Sándor kőműves, Fichs Imre borbély, Tóth András gazdálkodó, Weisz Dezső gazdálkodó, Kálmán Armin építészvezető, Kovács Péter sertéshizlaló, Balog János sertéskereskedő, Tóth András hentes.

Nyilt-tér.

Utazásnál csészertü. — Nélkülözhetetlen rövid használat után. Orvosilag megvizsgálva.

Bécs 1887 Julius 3

Kalodont

nélkülözhetetlen

F o g - K r é m.

A fogak tisztán tartására, eltávolít minden szenny a foghasak között, ár-talmas szreket megsemmisít frsítő üdítő hatása, mely „Kalodont” név alatt az egész művelt világban el van terjedt mint a legkitünőbb fogtapsz.

— 2. —

„Hollandi gyomor-cseppek“

a legkitünőbb háziszser minden-nemű gyomor-fájásnál, gyomorgörcsnél, emésztési zavaroknál.

Használati utasítás mellékelve minden üveghez.

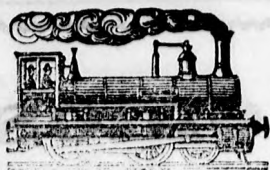
Kéznel tartása kiválóan ajánlható oly egyéneknél, kik nyaralni, utazni mennek vagy akik tanyákon vagy kis faluban tartózkodnak, hol baj esetén orvosi segítséghez azonnal nem juthatnak.

1 üveg „hollandi csepp” ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő gyógyszerárában

DEBRECEN, városházzal szemben.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	13
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36
m. á. vasutó	reggel	5	35
vásártérről —	reggel	5	44
m. á. vasutól	d. e.	8	09
vásártérről —	d. e.	8	16
H-Bézsörmény	d. u.	11	11
H-Sz. Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	41
m. á. vasutól	d. u.	4	54
vásártérről —	d. u.	4	—
m. á. vasutól	este	7	—
vásártérről —	este	7	07
F-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35
F-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56
O-Kőcs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O-Kőcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Budapestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	d. u.	7	—
(P-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (személyvonat)	d. u.	2	29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6	40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3	29
Csak P-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár—M.-Szedről — — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — — —	este	6	43
Szatmár felől — — — — —	este	8	04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	11	31
vásártérről —	reggel	7	33
mávasúthoz	d. e.	7	40
vásártérről —	este	6	22
mávasúthoz	este	6	28
vásártérről —	d. u.	3	29
mávasúthoz	d. u.	3	35
F-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44
F-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O-Kőcs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O-Kőcs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3	18

Dr. Málnai Mihályné

felsőbb leány tan- és nevelőintézete.

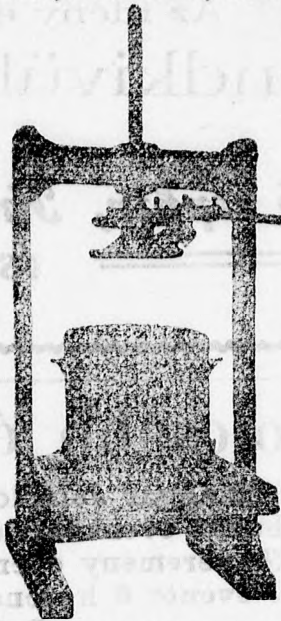
Budapest, VI. Teréz-körút 39. I.

Bejáró és bennlakó növendékek. Elemi, polgári továbbképző osztályok. Allamérvényes bizonyítványok. Korlátolt számú növendékek. Kiváló tanerők, Bennlakó külföldi nevelők. Kívánatra bővebb felvilágosítást az

igazgatóság.

„Ursus“

a legököltebb vasgerenda szerkezetű szabadalmazott borsajtó. Felső nyomással, a törköly egy darabban vehető le, a must vasrészekkel nem érintkezik s így a bor megfeketedése kizárva. Legmagasabb nyomóképesség. Hóni gyártmány.

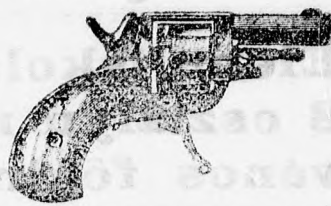

Budweisz-i és honi gyártmányu porcellán, valamint meidinger köpeny és öntöttvaskályhák, minden szerkezetű vas és porcellán-burkolatu konyhak.

Vadászfégyverek és felszerelések revolverek, hüvelyek. **Lőpor áruda** Ujdonság! **Browning** rendszerű ismétlő fegyver 1904. minta.

Képes árlap ingyen és bérmentve.

TÓTH GYULA

Debrecen, Piac-utca 20—27.

Nyiló virágok, esokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvak, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbakácfaakat és más kertészeti növényzetet esakis

Taczelt János

m ü k e r t é s z n é l

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosítottik.

A legjobb arc-**SERAIL-ARCZKENŐCS,**

szépsítő szer a mely az arcot tisztítja, teheríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Egy tégely ára 1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely ára 70 fillér.

Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappanok a kenőcs használatahoz o
Epe-szappan. }
Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és krém. 1 doboz ára 1 korona.
Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: **dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerészárban

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerárban.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatásban.

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, VACHTER UTCA 29. — HIRDETÉSI IRODA —

„Lähne-féle tan- és nevelő-intézet”

Sopron.

**Elemi iskolával,
8 osztályu nyil-
vános főgimná-
ziummal és
reáliskolával.**

Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyelet. Növendékek rendre és ön álló munkássága szoktattatnak. Új növendékek már augusztus hóban is felvétetnek.

Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az igazgatóság.

Donogán és Somossy DEBRECEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt
rendkívül leszállított áron
árusítunk

**Mosó zephir, Kreton, Ruhavászon Etamine,
és Batistokat.**

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a
Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K,
folyóiratok,
ÁRJEJYZÉKEK,
számlák,
ZÁRSZÁMADÁSOK,
BÁLI MEGHIVÓK,
TANCRENDEK,
FALRAGASZOK,
KÖRLEVELEK,
a legszebb kivitelben.
a „SZABADSÁG”
pol. napilap,
kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsasajtóval felszerelt

K Ö N Y V N Y O M D A,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

H I R D E T É S E K

a
„SZABADSÁG”
részére

jutányosan felvétetnek.

A
„SZABADSÁG”
a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . . 12 kor.
Fél évre . . . . . 6 kor.
Negyed évre . . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . . 20 kor.
Fél évre . . . . . 10 kor.
Negyed évre . . . . 5 kor.